

**LAUSUNTO
8.4.2010**

**LAUSUNTO HAJAJÄTEVESITYÖRYHMÄN LOPPURAPORTISTA JA LUONNOKSESTA
VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI TALOUSJÄTEVESIEN
KÄSITTELYVAATIMUSTEN TOIMEENPANOSTA VUOSINA 2010-2017**

Ympäristöministeriö on pyytänyt Ympäristönsuojeluviranhaltijat ry:ltä lausuntoa (ympäristöministeriön lausuntopyyntö 3.3.2010, YM012:00/2007) hajajätevesityöryhmän loppuraportista ja luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi talousjätevesien käsittelyvaatimusten toimeenpanosta vuosina 2010-2017. Ympäristönsuojeluviranhaltijat (YSV) ry kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa. YSV ry on myös ollut edustettuna YM:n hajajätevesityöryhmässä ja on siten saanut olla osallisena työryhmän toiminnassa.

YSV ry katsoo, että uusi toimeenpanoasetus ei ole sellaisenaan tarpeellinen ja tukee YM:n asettaman hajajätevesityöryhmän ehdotusta (loppuraportti YM 4/2010, s.11 kohta 1), että haja-asutuksen aiheuttamaa jätevesikuormituksen vähentämistä toteutetaan nykyisen lainsäädännön keinoin ja ohjeistusta kehittäen.

Lykkäminen iän perusteella asettaa kuntalaiset eriarvoiseen asemaan ja rikkoo perustuslain 6 §:n yhdenvertaisuuden periaatetta. Nykyinen lainsäädäntö sisältää jo keinoja lykkäämiseen (ympäristönsuojelulaki (86/2000) 18 §:n 2. mom. ja hajajätevesiasetuksen (542/2003) 12 §:n 4 mom.) ja näiden käsittelyssä perusteluina kohtuuttomuudelle voidaan käyttää myös ikää. Kiinteistönomistajan ikä ei myöskään automaattisesti määrää sitä, voidaanko ympäristöön aiheutuvaa kuormitusta pitää vähäisenä. Ei pidä unohtaa, että hajajätevesiasetus on annettu vesiensuojelullisista syistä.

Ajatus siitä, että jätevesijärjestelmän korjaustyötä voidaan lykätä vesihuollon kehittämissuunnitelman mukaan viemäriverkoston piiriin 2017 vuoden loppuun mennessä tulevilla alueilla, on sinänsä hyvä ja järkevä. Käytännössä kaikkien kuntien vesihuollon kehittämissuunnitelmat eivät ole sillä tasolla, että niissä olisi osoitettu luotettavasti ne alueet, joille viemäri rakennetaan vuoden 2017 loppuun mennessä. Vesihuollon kehittämissuunnitelma ei myöskään ole sitova asiakirja ja nykyisessä taloudellisessa tilanteessa sen toiveiden toteutuminen ei ole varmaa. Jo olemassa olevissa lykkäämismenettelyissä voidaan varmasti huomioida viemäriin tulo alueelle.

Jo nykyiset lykkäämismenettelyt ovat sekavia ja ohjeistusta niihin kaivataan kunnissa ehdottomasti. Etenkin kohtuuttomuuden arviointi on vaikeaa ja siihen tulisi saada kansallista ohjeistusta. Kohtuuttomuuden kriteerit tulee määrittää selkeästi ja yksiselitteisesti, jotta kiinteistönomistajien kohtelu olisi tasavertaista ja samantyyppistä kaikissa kunnissa. Jos tehdään vielä uusi lykkäämismenettely, tulee se vain sekoittamaan pakkaa entisestään ja vaikeuttamaan valvontaa.

Asetusluonnoksen § 4 valvonnasta on myös tarpeeton. Ympäristönsuojeluviranomainen osaa ilman asetustakin priorisoida valvontaa. Ympäristöministeriö voisi panostaa valvonnan keinojen kehittämiseen, koska nykyiset hallintopakkomennettelyt ovat liian raskaita ja eivät siksi sovellu yhdessä kun-

nassa kenties jopa satojen kiinteistöjen viimeiseksi valvontakeinoksi. Pelkkä kirjeellä kehottaminen tuskin johtaa toimenpiteisiin kiinteistönomistajan puolelta, jollei mitään toimivia nopeita sanktiota ole luvassa. Mikäli ympäristöministeriö haluaa, että asetuksen toimeenpanoa ylipäänsä voidaan valvoa, tulisi sanktiointiin kehittää hallintopakkomennettelyä kevyempi menettely.

Kuntien ympäristönsuojeluviranomaisten resurssit tiedetään jo entuudestaan vähäisiksi. Siksi vuoden 2013 aikana jätettävien ilmoitusten käsittely tulee monessa kunnassa ruuhkautumaan. Läheskään kaikilla kunnilla ei myöskään ole sähköisiä järjestelmiä, joilla yleensäkin pystyisi valvomaan, onko kiinteistönomistaja korjannut järjestelmän tai onko korjaamiselle haettu lykkäystä jollain perusteella. Kansallinen valvontatyökalu olisi siis tarpeen.

Asetusluonnoksessa ei oteta kantaa neuvonnan kehittämiseen. Sekä selvitysmies Tarasti että hajajätevesityöryhmä ottivat raporteissaan kantaa neuvonnan tarpeellisuuteen. Myös YSV ry katsoo, että ympäristöministeriön tulisi kiireesti esitellä toimenpiteet neuvonnan kehittämiseen ja rahoittamiseen.

Pelkästään kuntien rahoilla neuvontaa ei pystytä tekemään riittävän kattavasti. Kokemusten mukaan kiinteistökohtaisella neuvonnalla oikea puolueeton tieto saadaan kohdennettua oikeaan paikkaan. Neuvonnan yhteydessä voidaan kuntien käyttöön saada myös helposti tietoa kiinteistöjen jätevesijärjestelmien tilanteesta tietyllä alueella. Neuvonnan malleja on jo kehitetty, mutta neuvonta tarvitsee rahoitusta. Neuvonnalla asetuksen toimeenpanoa voidaan oikeasti edistää.

YSV ry kannattaa Tarastin ja työryhmän esitystä 5 M€ vuosittaisesta rahoituksesta varattavaksi valtion budjettiin. Neuvonnan jatkuminen pitää turvata ainakin vuoden 2014 loppuun saakka. Mikäli asiasta annetaan vielä luonnoksen kaltainen toinen asetus uusilla määräaajoilla, rahoitus tulisi turvata näiden määräaikojen loppuun saakka.

Ympäristönsuojeluviranhaltijat (YSV) ry:n puolesta,

Sini-Pilvi Saarnio
puheenjohtaja

Hanna Sivén
sihteeri

Tiedoksi: Suomen Kuntaliitto